

vezen is — en de
ft, — een reden
f uit te slui-
volwassen men-
oen van belijdenis
itie, een derden
en. En dit, vrees
pport zijn. Ook al
voorkomen. Zie

LONKHUYZEN,

cijfers en feiten.

„Op weg naar
omende in het
ontving ik eenige
lad. Ik ben daar-
ik gebruik van
van dit orgaan
maken.

ten tot een tabel-
orden gepubliceerd
oorlijk kennis kan
dat God aange-
nood en ellendig-
Een nauwkeurig
dien nood onzen
a — althans van
simpele gegevens
boek. En waar de
het rechte gebod
edaan worden.

merkt, dat men
statistisch over-
een tabellarisch
le kerken saam-
t laatste te doen.
ijke kerken van
nóg noodiger dan
kerk afzonderlijk
gden en nooden.
h overzicht, gelijk
mogelijk die vol-
en overzicht van
ste aangaat kan
geschied — wor-
amheden die de
lstrateur van de
ht. Het is hoogst
k op zoodanige
kerkmuren plaats
le gegevens van
bureau worden
blicatie van alle
an overzicht-
kosten anders

8 hebben de uit-
uitvoerig gecor-
fereerd over de
natuurlijk met de
in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

8 hebben de uit-
uitvoerig gecor-
fereerd over de
natuurlijk met de

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

in ons Jaarboek.
de noodzakelijk-
l. Tot uitvoering
tot beider leed-
esten helaas ook
ke — wat ook
net den uitgever
h overzicht wel-
der bestaat
n bewerken van
kostbare admini-
goeding voor den
hebben te beste-
stiek door parti-
neer dan billijk,
e kerken betalen
Het is niet één
samen die deze
als alle kerken
t niet eens veel
larisch overzicht

waarin iedere kerk één langen regel in beslag
zou nemen. In ons model was die regel 28 cm. lang.
Dat kan natuurlijk wel bij een dergelijke publicatie.
Door bovenbedoelde verder gaande splitsing wordt de
regel vijf centimeter langer. Dat is — mede in verband
met een andere, belangrijkere verlenging, zie beneden
— toch eenigermate een bezwaar. En niet ten onrechte
zou nu menige lezer zeggen, dat we de gegevens aldus
moesten registreren:

Tabel 3.

Gemeente	Dooplid		Totaal	Belijdend lid		Totaal	Totaal-Gener.
	M.	Vr.		M.	Vr.		
Haarlem	70	64	134	80	129	209	343

En dan wordt die regel 15 cm. langer, dus in totaal
43 cm. En dat is toch al te lang, afgedacht nog van
de enorme kostenverhoging, die hiervan onvermijdelijk
het gevolg zou zijn. Iets anders is natuurlijk de vraag
of elke plaatselijke kerk niet in haar archieven
en bescheiden deze splitsing behoort door te voeren.
Natuurlijk moet dat.

*

Een lezer uit de stad van ons voorbeeld stelt de
vraag of we de kolom „aansluitingen” niet moeten
splitsen in twee afdelingen, n.l. één voor hen, die uit
een andere kerk, niet tot de Gereformeerde Kerken
behoorend, tot ons overkomen; en één voor hen, die
tot geen kerk behoorend, eventueel met hun kinderen,
werden gedoopt. De gedachte was door ons vroeger reeds
overwogen. We stelden haar ter zijde, omdat er nog een
derde categorie is onder de aansluitingen, n.l. die per-
sonen, die wel gedoopt zijn, maar tot geen kerk be-
hooren, en aldus de toelating tot de gemeenschap der
kerk begeren. De geachte criticus wil zoo gaarne één
kolom hebben voor degenen, die door evangelisatie-
arbeid tot ons komen. Maar gezien het feit, dat de
evangelisatie-arbeid ook gedoopten betreft, kan zijn
voorstel niet ten volle worden verworpen. We stellen
daarom het volgende voor:

Tabel 4.

Toetreding ongedoopten				Toetreding gedoopten				
Doopl.	Belijdend lid		Totaal	Doopl.	Belijdend lid		Totaal	Tot-Gener
	M.	Vr.			M.	Vr.		
5	2	3	10	4	3	2	9	19

Stel dat het eventuele tabellarisch overzicht er zal
komen, en de toetredingen aldus zullen worden geregi-
streerd, dan moet men dus bedenken, dat de eerste
afdeling alleen die personen registreert, die met hun
kinderen werden gedoopt. De tweede afdeling omvat
dan zoowel de gedoopten, die uit een andere kerk als
die, welke uit geen kerk tot ons komen. Een verder
gaande splitsing lijkt ons voor een overzicht van alle
kerken niet wenschelijk.

*

De kolom „onttrekkingen” is theoretisch ook vatbaar
voor splitsing. Natuurlijk is er onderscheid tusschen
hen, die zich naar een andere „kerk” begeven en hen,
die breken met allen godsdienst. Doch dit onderscheid
gaat dezen personen alleen aan. Niet de kerk, aan welke
toezicht zij zich onttrekken, en die van het moment
hunne onttrekking af niet meer verantwoordelijk is
voor hun kerkelijk lot en geen oog meer kan houden
op hun kerkelijk leven. Niemand weet waar Demas
is gebleven. Zonder verder hierover uit te wijden, deelen
we mede, dat o.i. onder de kolom onttrekkingen moeten
worden samengevat a. leden, die tot een andere kerk
niet tot de Gereformeerde Kerken behoorend overgingen,
b. leden, die op andere wijze zich onttrokken, c. be-
lijdende leden, die door den kerkelijken ban werden af-
gesneden, d. doopleden, die na tuchttoefening van het
doopledenregister werden afgevoerd.

*

Ons werd toegezonden: „Stand van het leden-
aantal der Gereformeerde Kerk van Zand-
voort”. Dit is een gestencind inlegblaadje, dat jaar-
lijks bij het „Weekbericht” dier kerk wordt ingevoegd.
De stand wordt in deze tabel zeer duidelijk aan-
gegeven, zoowel wat de doopleden als de belijdende
leden aangaat. Maar van het tot-stand-komen van dien
stand is uit deze tabel niets op te maken. D.w.z. over
den loop der kerkelijke bevolking, inkomst en vertrek,
aansluiting en onttrekking, doop en belijdenis, is in
deze statistiek niets te vinden. Dat is te betreuren, te-
meer waar men toch vrijwel met dezelfde moeite en
kosten deze gegevens kan inlassen.

Met een geringe wijziging kunnen onze kerken, ge-
bruik makend van het schema in het Oudejaarsnummer
van dit blad, dit aan eigen gebruik dienstbaar maken.
Men teekene daartoe dit schema op een groot stuk wit
papier, men bringe daarin desgewenscht de in dit
artikel voorgestelde wijziging aan, plakke dit vel papier
op een stuk karton en men heeft voor zijn eigen kerk
reeds een duidelijk tabellarisch overzicht, dat b.v. onder
de kerkeraadsleden kan circuleren of dat kan worden
opgehangen in één der lokaliteiten. Alleen verwissel
men voor zulk een plaatselijk overzicht den
plaatsnaam en het tijdvak, aldus:

Tabel 5.

HAARLEM		INGEKOMEN MET ATTESTATIE				
		Dooplid		Belijdend lid		Totaal
		M	Vr.	M.	Vr.	
1	Jan. '37—31 Dec. '37	70	64	80	129	343
1	Jan. '38—31 Dec. '38					
1	Jan. '39—31 Dec. '39					
1	Jan. '40—31 Dec. '40					
	en voort					

cazoovoor

Op deze wijze kan men dus zonder eenige kosten en
met geringe moeite den gang van zaken gedurende 25
of 40 jaar aangeven. Vindt men deze specificatie te
uitgebreid of te onvolledig, dan kan men zijn gegevens
ook rubriceeren volgens het model van tabel 1 of
tabel 3.

*

Tenslotte nog iets over de statistiek, haar waarde en
haar waardeeloosheid. Sommigen hebben gezegd: over
het innerlijke leven zeggen deze cijfers zoo weinig. En
we stemmen onmiddellijk toe, dat de statistiek keurig
netjes, tot in de puntjes, verzorgd kan wezen, terwijl
er toch aan het kerkelijke leven iets of zelfs veel hapert.
Wij stemmen echter niet toe, dat deze cijfers geen inner-
lijke waarde hebben. De hypocrieten kan men er niet
uit aflezen. Maar 's Zondags in het kerkgebouw en aan
den disch des Verbonds kan men die evenmin ontdek-
ken. Doop — openbare belijdenis — onttrekkingen en
aansluitingen — zij allen zeggen in onze kerken
over het innerlijke leven dezer personen juist zooveel
als de kerk weten moet en beoordeelen kan. Ieder voelt
dat b.v. in het hervormd kerkgenootschap de zaken
er anders voor staan. Het lidmatenboek is er zeer dik,
en de cijfers van een eventuele statistiek bereiken
daar een enorme hoogte. Heeft niet Amsterdam de groot-
ste protestantsche gemeente van heel de wereld? Maar
de openbare belijdenis betreft in dit genootschap slechts
de „geest en hoofdzak” der confessie. M.a.w. in zulk
een genootschap zeggen cijfers niets. Maar in de kerk,
die het Woord bedient, en de heiligheid der sacra-
menten handhaaft, en die geen spitsvondigheden
van „geest en hoofdzak” op haar schuldenlijst plaatst,
in die kerk kunnen cijfers positief worden.

De wordende Kerk behoeft de registratie van haar
wording. Er groeit een volk, het volk, dat het geklank
kent. En die groei moet als het werk des Allerhoogsten
worden geregistreerd.

Maar de geworden Kerk, die niet meer groeien
kan, maar vol-groeid is, heeft geen statisticus meer
noodig. Cijfers kunnen daar niet meer spreken, de feiten
zelf zingen en jubelen er hoog boven uit: een schare,
die niemand tellen kan, lovende en prijzende
God. Hoe dierbaar zijn die wonderdaan. Zij zijn onmo-
gelijk na te gaan. Zou ik die tellen? 'k Zou veeleer 't getal
der korrelen zands bepalen.

's-Gravenhage.

A. M. LINDEBOOM.

„Voor de dooden doopen”.

De J. J. Bouwman (Almelo) schrijft in „Almelosche
Kerkbode”:

In Afl. 5 van jaargang XI van 't Geref. Theol.
Tijdschrift geeft De K. van Dijk een merkwaardige
verklaring van 1 Cor. 15:20: Anders wat zullen wij
doen, die voor de dooden gedoopt worden; indien de
dooden ganschelijk niet opgewekt worden, waarom
worden zij ook voor de dooden gedoopt.

Hij geeft van die tekst de volgende vrije vertaling:
Immers, die zich door den doop laten inlijven bij de
dooden, wat zullen zij voor baat daar bij hebben.
Want als er in het geheel geen dooden opgewekt
worden, wat geeft het, dat zij zich door den doop
daarbij laten voegen.

In Corinthen zegt De van Dijk, waren er menschen,
die zeiden: dood is dood, er is geen leven na dit
leven, met den dood houdt alles op. De Christus is
niet opgestaan. Hij is dood. Verlorenen, dooden zijn
zij, die in Christus ontslapen zijn.

Door zich te laten doopen, wordt iemand overge-
bracht naar een bepaalde gemeenschap. Worden wij
gedoopt in den naam des Vaders en des Zoons en
des Heiligen Geestes, dan komen wij met Vader, Zoon
en Heiligen Geest in gemeenschap.

De doop, die in gemeenschap stelt met den Chris-
tus, brengt dus, als er toch geen opstanding der
dooden is, niet in gemeenschap met den levenden
Christus en met de levenden door Hem, maar met
den dooden Christus en met de dooden. Zij laten zich
in den doop bij de dooden inlijven. Zij behooren bij
de dooden.

Verder vraagt de Apostel: gij laat u doopen voor
de dooden, wat hebt gij er aan, dat gij u bij de
dooden laat inlijven, wat bereikt gij daarmee? Niets
natuurlijk. Het is dwaasheid. Zij hebben dan aan
hun doop niets.

De conclusies van den Apostel, waartoe hij de
loochenaars van de opstanding wij brengen, zijn deze:
Wij ontkennen de opstanding der dooden. Als wij
ons laten doopen, dan laten wij ons bij de dooden
inlijven. Daar bereiken wij niets mee. Onze looch-
ening van de opstanding moet ons ook brengen tot het
breken met den doop.

Uit de loochening van de opstanding volgt dus der-
halve niet alleen, dat de mensch nog in zijn zonden
is, dat de gestorvenen verloren zijn, maar ook dat het
onzin is zich te laten doopen.

Het geloof aan de opstanding uit de dooden is ook
onmisbaar voor een rechte waardeering van den
Heiligen Doop.

De Bouwman voegt hierna toe:

Het schijnt mij een prachtige verklaring te zijn.
Ook ik ben benieuwd wat anderen van deze ver-
klaring zullen zeggen.

Onderlinge verzekering etc.

De A. M. Boeijsing schrijft in „Haarlems Kerkblad”:

Ik opperde de vraag hoe Friesland Noord, dat
nimmer wilde mee doen aan het stelsel van onder-
linge samenwerking voor het jaarlijks verkrijgen van
de noodige emeritaatsgelden, er toe kan komen nu
in eens nog een heele stap verder te gaan door met
een levensverzekering in onderhandeling te treden.

Dr van Es antwoordt daar nu op in het „Kerk-
blad van Leeuwarden”:

„Wat tot overweging van den weg der verzekering
leidde, was behalve een schrijven van de Amster-
damsche Maatschappij voor Levensverzekering, een
daarvan geheel onafhankelijke wensch van een der
Noord-Friesche classes om een methode te zoeken,
waarbij een meer jaarlijkse stabiliteit in de uit-
gaven van artikel 13 kwam. Reeds in 1924 werd
ernstig over een andere methode nagedacht. En de
nu in Friesland Noord overwogen methode is geheel
in overeenstemming met de altijd door ons gehand-
haafde beginselen.”

Dit laatste bestreed ik juist.

Daarom had ik graag gewild dat Dr van Es die
overeenstemming maar niet slechts in een eenvoudig
zinnetje had geponeerd, doch meer nadrukkelijk en
uitvoerig had uiteengezet.

Nu zegt hij alleen, ter verklaring van de uitzonde-
ringspositie tot nu toe door Friesland Noord inge-
nomen:

„Dat we niet met de methode der andere synodale
ressorten accoord gingen, was onder andere omdat
we er een verkapte generale kas in zagen, en
we daarvan een stijging der uitgaven verwachten en
deze methode den grooteren en financieel sterkeren
kerken ten koste van de kleinere en financieel zwak-
kere ten goede kwam.”

Dat inzicht van „een verkapte generale kas” is
zeker onjuist gebleken.

En was er voorts inderdaad geen bezwaar, ont-
leend aan de „beginzelen” van Utrecht (1905)?

Want, nog eens, dan zou dit bezwaar thans zeker
op Friesland's eigen hoofd gaan neerkomen.

Over de kosten van een echte verzekering, gelijk
Friesland nu voor heeft, zegt Dr van Es:

„Dat de invoering van verzekering — dat wil zeg-
gen echte verzekering, niet maar een „dusgenaamde”
— groote financiële inspanning vereischt, is juist.
Doch niet omdat de verzekering op zich zelf zoo duur
is, gelijk De B. meent, maar omdat er een bijna 40-
jarige achterstand is in te halen.”

Ik wil Dr van Es niet ontmoedigen, doch mijn
herinnering zegt me, dat de classis Leiden (misschien
was het wel heel Zuid-Holland Noord) indertijd eens
bezig is geweest met een verzekeringsmaatschappij,
doch de te hooge kosten hebben die op niets doen
uitloopen.

Met belangstelling zal ik echter het verloop in
Friesland blijven volgen.

Moelijkheden van groote kerken.

In terugslag op een publicatie van ds Meima, die een
lijstje publiceerde van kerken, welke meer dan 1500
zielen aan één predikant ter bearbeiding lieten, en ter
verklaring van dit euvel schrijft ds Oussoren in „Zeeuw-
sche Kerkbode”:

Zoo denk ik in de eerste plaats aan de breede
zoom in iedere kerk van menschen, die niet mee-
leven. Censureeren kan men ze niet, want ze komen
nog ter kerk. Maar meevoelen, meeleven, meebidden,
dat doen ze niet. Is er in een kleine kerk een kleine
zoom, in grotere kerken is die zoom naar verhou-
ding in den regel veel grooter.

Daar is voorts de trek van velen van het
platteland naar de stad van diegenen, die
geen werk hebben. Het is bekend, hoe in de steden
de verzorging der werklozen meestal beter is dan in
de dorpen. Is het wonder, dat velen de stad prefe-
reeren. Maar wat is het gevolg? Dat de draagkracht
der stadskerken zwakker wordt in verhouding met
de dorpskerken. Feiten, die een kleine gemeente in
den regel niet kent.

Voorts is daar de omstandigheid, dat de fabri-
ken in de steden maken dat er zeer velen zijn,
die daar hun brood verdienen. Trouw meelevende
broeders en zusters. Maar in den regel is het ook
weer zoo, dat zulk een bevolking niet de meeste
draagkracht bezit. Men versta mij goed: ik weet, dat
zulk een bevolking meestal te prefereeren is boven
een bevolking met hooge hoeden en witte vesten. Maar
al doen die broeders en zusters wat ze moeten doen,
toch is hun kunnen beperkt.

Voorts is daar in de groote gemeenten een
kring die de kerk — nu ja — ziet als
levensfranje. Ze zouden wel kunnen steunen.
Maar och.... hun hart brandt niet van liefde voor
des Heeren dienst. Ze betalen hun eenmaal vast-
gestelde bijdrage en daaraan mag niemand tornen.
Al is zulk een bijdrage ook slechts een fractie van
hetgeen ze zouden moeten betalen, om geen diefstal
te plegen jegens de kerk, ze doen het niet. Daar-
mee uit.

Voorts schrijft ds Oussoren over den duurderen bouw-
grond, het duurder leven en het verschil in begroting
tusschen stadskerk en dorpskerk. In de dorpen is het
traktement een van de grootste posten, in de steden
slechts een gedeelte der totale begroting. De kerk van
Middelburg, aldus ds Oussoren, zou juist voor het be-
drag, dat zij opbrengt voor de Zending, een derden
dienaar des Woords kunnen beroepen. Overigens onder-
schrijft ds Oussoren den regel, dien ook ds Meima stelt:
voor één predikant niet meer dan 1000 zielen.

binnen, tegen de idee, dat alleen de geloovigen tot het genadeverbond zouden behooren, en zouden deelen in de weldaden des verbonds. Ook op dit punt heerscht in onze kerken volkomen eenstemmigheid. De Doopersche en pietistische gedachte, dat alleen zij, die tot bekeering en geloof gekomen zijn, tot de ware bondelingen gerekend mogen worden, is in strijd met de Heilige Schrift. Naar deze leer wordt niet ernstig rekening gehouden met de duidelijke uitspraak der Heilige Schrift, dat geloovige ouders zich verzekerd mogen houden, dat God Zijn verbond niet enkel met hen persoonlijk, doch ook met hun kinderen heeft opgericht.

Zoo behooren tot het genadeverbond niet enkel de geloovigen, maar ook hun zaad; niet alle menschen, maar enkel de geloovigen en hun nakroost.

Daarna stelt dr Zuidema de kwestie van verkiezing en verbond. Dienaangaande merkt hij op:

Het zou zeer eenvoudig zijn, en onze aangeboren zucht naar een sluitend systeem in het geveel komen, indien nu al degenen, welke tot het genadeverbond behooren, ook uitverkoren zijn. Zooals dezelfde zucht tot het sluitend systeem eveneens bevrediging vindt, indien wij omgekeerd mochten denken, dat alleen de uitverkoren tot het genadeverbond behooren.

Ongetwijfeld zijn allen, die waarlijk gelooven in Jezus Christus als in hun Zaligmaker en in het Woord van het evangelie, uitverkoren. Hierover laat de Bijbel geen twijfel. Evenmin, wanneer het gaat over de vraag, of alleen de uitverkoren geloovigen zijn.

Maar zoo eenvoudig ligt het niet wanneer wij het verband tusschen uitverkiezing en genadeverbond in beschouwing nemen.

Wie zou durven beweren, dat allen, die gedoopt zijn, omdat zij kinderen van geloovige ouders waren, dien-tengevolge ook uitverkoren zijn, vergist zich deernlijk, kweekt een valsche, goddelooze gerustheid, geeft aan den doop een beteekenis, welke hij niet heeft, komt in strijd met de doorlopende leer der Heilige Schrift. We noemen nu maar enkel Ismaël, van wien de Schrift vermeldt (Genesis 17), dat hij besneden werd naar het Woord des HEEREN, maar van wien de Bijbel even nadrukkelijk leert, dat hij niet is uitverkoren.

En wie vanuit den anderen kant zou zeggen, dat alleen de uitverkoren tot het genadeverbond behooren, die komt eveneens in botsing met de Heilige Schrift, b.v. met de besnijdenis van Ismaël, met het verschijnsel van de afvallige kinderen des verbonds, waarover de Bijbel op menige bladzijde spreekt, en dat door de ervaring eeuwenlang gestaafd wordt. „Het zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn“: dit woord van den apostel Paulus laat aan duidelijkheid niets te wenschen over.

Zoo staan wij voor het niet te miskennen feit, dat in deze bedeeling niet alleen uitverkoren tot het genadeverbond behooren, en dat niet alle bondelingen uitverkoren zijn.

De oplossing ziet dr Zuidema in de formule: „het genadeverbond niet buiten de verkiezing“. Hoe hij dat bedoelt blijkt uit volgende opmerking:

Wij mogen nooit vergeten, dat het genadeverbond de weg is, waarlangs God in deze tijdelijke bedeeling Zijn raad der uitverkiezing tot werkelijkheid brengt. Er zijn geen uitverkoren, die geen bondelingen zijn geweest in deze bedeeling. Die God tevoren verordeneerd heeft, die heeft Hij ook geroepen.

Maar ook het genadeverbond is nimmer los te denken van de uitverkiezing. De uitverkiezing is het hart der kerk; ze is ook het hart van het genadeverbond. Neem aan het genadeverbond de uitverkiezing af, en heel het genadeverbond is van zijn zin, zijn wortel beroofd. Het genadeverbond is ijdel, indien er geen uitverkiezing is, en indien dit verbond niet de weg der uitverkiezing door dit tijdelijke leven vormt.

Wie hebben „Jezus“ „vermoord“?

Dr Kaajan schrijft in „Utrechtsche Kerkbode“:

Een Rabbijn zei eens tot mij: „Mijnheer Kaajan, u moogt ze hebben de Joden, die Christen worden. Wij hebben er niets aan en gij zult er ook niets aan hebben.“

De Joden, die temidden der Christenen wonen, beweren steeds, dat het Christendom hen niemanda aantrekt. Wij kunnen het wel begrijpen en moeten met schamte erkennen, dat het uitwendig Christendom, dat zij zien, hen vaak met weerszin vervult.

Daarbij komt, dat de Joden stelselmatig tegen Christus en de Christenen zijn opgezet. Ik las nog juist een boek, geschreven door een Jood, die in Amerika geboren was (in New-York), waarheen zijn ouders uit angst voor de Europeesche progroma gevlucht waren. Hij was als kind opgegroeid in een moreel en fysiek vuile buurt. De meeste Joden gingen er ten ondere, geestelijk en lichamelijk, gebroken door armoede en gebrek. De mensch werd er tot een hyena. Een persoon teekent hij echter op schoone wijze: zijn moeder, een karakter, niet bedorven door geldzucht. Maar moeder had een bevel aan de Christenen.

„Acht en tachtig zwarte jaren voor die goyem!“ zei ze soms. „Ze hebben de heele wereld kapot gemaakt. En zij haten en vermoorden de Joden. In ons gezicht doen ze zich vriendelijk voor, maar achter onzen rug bespotten ze ons. Ik heb ze door. Ik heb ze in Hongarije leeren kennen.“

In Hongarije hadden drie Christen-meisjes zijn moeder eens beschimpt. Een paar dagen later waren ze gaan zwemmen en verdrinken. Dit was de straf van God, dat ze een Jodin beleedigd hadden.

„Als we een Christenkerk voorbij gingen, spuwden we altijd driemaal op den grond, opdat ons geen ongeluk zou geschieden“, vertelt de auteur. Zijn moeder deed hem vreeselijke verhalen van de wreedheid der Christenen tegenover de Joden en deze indrukken zonken diep in zijn hart. Maar tot echte haat was zijn moeder niet in staat. Zij vond vele werkelijk goede menschen onder de Christenen. Geen Jood echter

sloeg ooit zijn vrouw, maar een Christen vlak bij hen wel.

Eens vroeg hij aan zijn moeder: „Wie is Christus, moeder?“

„Het is hun valsche Messias!“ antwoordde zijn moeder, bitter.

„Maar ik heb hem niet vermoord! Waarom riepen de Christen-jongens mij dan na, dat ik hem vermoord heb?“

„Natuurlijk heb je hem niet vermoord, lieveling. De Christenen hebben hem zelf vermoord en nu geven zij er ons de schuld van.“

„Maar wie was Christus dan, moeder?“

„Hij was een slechte toovenaar, die de Joden wilde doen gelooven, dat hij de Messias was. Maar we lachten hem uit. Daarom haatte hij ons en verried hij zijn eigen volk bij de Heidenen“, sprak moeder weer.

„En was hij werkelijk niet de Messias?“

„Natuurlijk niet. Als de Messias komt, zal hij de wereld redden. Hij zal zorgen, dat alles goed wordt. Die valsche Messias heeft de boel nog ellendiger gemaakt. Kijk de wereld maar eens rond. Waarheen je ziet, leugenaars en dieven, oorlogen, moorden, en kinderen, die door karren op straat worden doodgereden! Als de ware Messias komt, moet dit alles veranderen. Eerst zal hij de Joden verlossen en daarna de andere volken. Daarom moeten wij thans meer lijden dan de rest der menscheid.“

En dan schrijft de Joodsche auteur: „Iets in mijn diepste binnenste was er ontvankelijk voor.“

Zoo oordeelen dus de eenvoudige Joden over Christus Jezus en ons, Christenen. Hun oordeel is partijdig, onjuist, vijandig. Het is een zwaar werk de Joden te brengen tot het geloof niet in hun te verwachten Messias, maar in Christus Jezus, die reeds gekomen is. Gelukkig, God is machtig om ook het hart der Joden te verteederen en hun oogen te openen voor den waren Messias, die door hen zoo gehaat wordt.

God zegene de Zending onder de Joden!

K. S.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Mussel: Cand. W. Vreugdenhil te Rotterdam en Cand. C. Verspuij te Scheveningen.

Beroepen te:

Lutten a. d. Dedemsvaart: F. A. Hofman te Waarder. Naaldwijk (2e pred. pl.): Dr J. L. Koole te Vreeland. Vist: J. Thomas te Boxum (Fr.).

Aangenomen naar:

Appelscha: Cand. S. van Popta, hulppr. te Noordwolde (Fr.).

Intrede te:

Marrum: J. van Harmelen. Tekst: 2 Cor. 13:9b.

Dr N. G. Kerzies. †

Na een langdurig lijden is 14 Juli in den ouderdom van 64 jaar in het R. K. ziekenhuis te Zwolle overleden Dr N. G. Kerzies, em. pred. van de Geref. Kerk te Wezep (Gld.).

Dr G. van Velzen. †

In den ouderdom van 87 jaar is 18 Juli overleden Dr G. van Velzen, em. pred. der Geref. Kerk van Middelharnis.

Hulpredikers.

De heer H. H. Grosheide, cand. te Amsterdam, is benoemd tot hulpprediker bij de Geref. Kerk van Delft; hij heeft de benoeming aangenomen.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

De classis Zwolle der Geref. Kerken heeft praep. geëxamineerd en beroepbaar verklaard de heer J. Poutsma, Cand. aan de Theol. School te Kampen. Hij stelt zich direct beroepbaar. Zijn adres is: Broederweg 26, Kampen.

Candidatenbureau.

Het adres van het Centraal bureau voor Candidaten der Geref. Kerken in Nederland is verplaatst van Charloishe Kerksingel 42 te Rotterdam naar van Limburg Struimstr. 44a te Noordwijk, leider de heer N. A. van Velzen (giro 10316).

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Drietal te:

Dokkum: D. Biesma, cand. te Groningen; R. Slofstra, cand. te Drachten; M. v. d. Klis, cand. te Gouda.

Tweetal te:

Rijnsburg: Cand. R. Slofstra te Drachten en Cand. C. J. Ph. Soering te Groningen. Soestdijk: E. du Marchie van Voorthuysen te Urk en P. Zwier te Schiedam. (Verb. ber.)

Beroepen te:

Broek op Langendijk: Cand. D. Biesma te Groningen. Gorinchem: C. Smits te Sliedrecht. 's-Gravemoer: Cand. M. v. d. Klis te Gouda. Steenwijk: Cand. R. Slofstra te Drachten. Soestdijk: E. du Marchie v. Voorthuysen te Urk.

Bedankt voor:

Alphen a. d. Rijn: L. de Bruyne te Sassenheim. Oosterbeek: N. Brandsma te Wildervank.

Intrede te:

Harlingen: L. Holtrigter. Tekst: Psalm 89:1-6.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Aagtekerke-Oostkapelle en te Borsseleen: Cand. A. Visser te Rotterdam. Meliskerke: A. v. Stuyvenberg te Benthuisen. Terneuzen: Cand. A. Visser te Rotterdam-Zuid. Werkendam: W. C. Lamain te Rotterdam-Zuid.

Bedankt voor:

Dinteloord: M. Heikoop te Utrecht.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Arnhem: H. K. van Wingerden te Melissant. Arum: H. Kreh te Westraan. Blokzijl (toez.): M. H. Bolkestein te Drogeham. Haarlem (Vrijz. Herv.): R. H. Oldeman te Santpoort. Linschoten: J. W. v. d. Linden te Kootwijk. Nieuw-Amsterdam (toez.): J. F. L. A. Becht te Warns (Fr.). Vollenhove (toez.): J. A. Tammens te Parrega.

Aangenomen naar:

Gelselaar: P. L. Schoonheim, cand. te Utrecht. Kampen (vac. M. Ottevanger): W. Willemse te Muiderberg. Schildwolde (Gr.): F. J. Zuiderdijn te Elim (Dr.). Sprang: E. Sirag te Herkingen.

Bedankt voor:

Beesd: H. B. Spijkerboer te Woudsend. Koog-Zaandijk (Evangel.): J. E. Stap, em. pred. te Utrecht.

Intrede te:

Colijnsplaat: J. H. Kluiver. Tekst: Rom. 1:16. Hollandacheveld: W. Volger. Tekst: Psalm 4:7. Neerbosch-Hees: W. Sijbrandy. Tekst: Jes. 55:10 en 11.

Afscheid van:

Exmorra: W. Sijbrandy. Tekst: Jes. 55:10 en 11. 't Waal en Honswijk: L. Lagerweij. Tekst: Hand. 20:17-36. Zaltbommel: J. J. H. Visch. Tekst: 1 Cor. 3:7.

Overleden:

D. Sykens te Bilthoven, Em. pred., 74 jaar.

Nauwelijks van de pers stroomen de bestellingen al binnen!

Rondom de Reformatie

door A. JANSE te Biggkerke.

Een boek dat allerwege, zoo hier als in Amerika de aandacht vragen zal. Op voor ieder bevattelijke wijze zet de auteur uiteen waar het in den kerkelijken strijd onzer dagen om gaat.

Hij zegt in zijn „woord vooraf“:

„Als iemand vraagt: wat is er toch eigenlijk gaande? Wat is toch de achtergrond van al deze dingen? dan wil dit boek hem een antwoord geven.....“

Nu de Synode te Sneek straks over deze dingen te handelen zal hebben, stelle men zich door lezing van dit met teederheid en groote liefde tot Gods Woord en onze belijdenis geschreven boek, op de hoogte van de actuele vraagstukken, die ons kerkelijk leven be-roeren. Een boek dat op geen enkele Mannenvereen, Jongelingsvereen, en Meisjesvereen, mag ontbreken. Maar ook in de huiskamer van iederen Gereformeerde vinde het een plaats.

Gebonden in sober uitgevoerde band is de prijs van dit 172 pag. royaal gedrukte werk slechts f 2,— (ingenaald f 1,50).

Verkrijgbaar bij den boekhandel of rechtstreeks bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. — GOES
Postrekening 36000

Verschenen:

Openbare Scheurmaking Op Soemba

door **DS S. J. PAUL GOOSSENS**

Miss. Pred.

De Kerken van Oost-Soemba uitgestooten uit de gemeenschap der Gereformeerde (Zendende) Kerken in Nederland.

Een Aanklacht en een Verweer.

2e Vermeerderde druk - 158 blz. - Prijs f 0.90

Bij den Boekhandel of bij de Uitgevers

Fa A. J. WUESTMAN - Harderwijk

IN KUYPER'S LIJN

DOOR

DS C. VEENHOF

Dit werkje wil iets laten zien van de mate waarin en de wijze waarop de jonge calvinistische wijsbegeerte, zooals die gedoopt wordt aan de Vrije Universiteit door de Proff. DOOYEWEERD en VOLLENHOVEN, gebruik gemaakt heeft van het materiaal door DR A. KUYPER opgedolven en klaar gemaakt, en dat wachtte op aanwending in de filosofische studie.

Wij stelden den prijs zoo laag, dat vrijwel ieder daarvan kennis kan nemen.

64 Pagina's - 25 Cent.

Bij de Uitgevers verkrijgbaar na ontvangst van het bedrag, en bij den Boekhandel.

De Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. — GOES

Postgiro 36000

Medev.
Rott.
Dam.
Ds J.
Kool.
Schre.
Rott.
kamp.
Grou.
Dr H.

Alle s
Prof.

INHOUD:

begrip, II.
genade, RE
IV. Meew
Hulp ople
van Zacha
gang met
Christend
Verworpe
Amerik. s
Eenige ka
doopleden
Heldelt, d

Het M

Ja, het
Menschen
is ook ge
wereld, r
De ker
nam van
wereld di
Ja, als
gaan wa
heerscht
Maar h
derom om
gen tot c
boeken z
dat ze de
oogen ge
kunnen v
niet ande
gansche
en onze
wat in de
schrijver
voegd, da
treft ding
II, p. 66)
Na Pag
Abraham
leven is g
lige Gees
eeuwige
worden i
schen Pa
den midd
liggen de
laatste pl
En zoo
jaren dri
te gelo
nieuwen
nu van d
hem als
als tot A
geworder
hemelsch
in het ve
nu losse
bracht" i
vergaan
dat heme
dooden l
De be
schonken
de door
worden p